

Over lezen en boeken

Vijf jaar geleden deden we al eens een oproep over lezen. We vroegen jullie je ervaringen met jullie kinderen en lezen te delen. En we vroegen jullie naar de boeken die jullie kinderen graag lezen. Van welk genre houden ze? Van welke auteurs, van welke onderwerpen? Ook vroegen we dit aan kinderen en jongeren zelf. We kregen toen veel reacties die destijds in Signaal zijn gepubliceerd.

We zijn nu dus vijf jaar verder en lezen is een onverminderd actueel en populair onderwerp. We vinden het daarom de hoogste tijd om weer met dit onderwerp aan de slag te gaan en we vragen wederom jullie hulp daarbij.

Boeken op de website

Op de website willen we een item over lezen en boeken gaan realiseren. Daar zijn we achter de schermen al volop mee bezig. Jaren geleden hebben 2 Pharos-leden in Friesland met veel enthousiasme een lijst van boeken bijgehouden. Recent heeft deze lijst in digitale vorm zijn weg terug naar het secretariaat gevonden. Graag gebruiken we deze lijst dan ook als uitgangspunt voor het nieuwe item op de web-

site. De lijst zal volledig op de website komen te staan zodat jullie er zelf in kunnen zoeken. De afgelopen jaren is deze lijst niet meer bijgewerkt maar met jullie inbreng gaan we hem verder uitbreiden.

Doe mee!

We roepen iedereen op om een bijdrage te leveren aan het zo volledig mogelijk maken van lijsten van leuke, fijne, mooie, interessante, mustread kinderboeken en van boeken die interessant kunnen zijn voor de leden van Pharos en hun kinderen over hoogbegaafdheid en aanverwante onderwerpen. We denken aan een indeling van kinder- en jeugdboe-

ken in leeftijdscategorieën (ja, de leeftijdsaanwijzing die door anderen gegeven wordt, dus scroll straks gerust door andere leeftijdscategorieën dan degene die juist wordt geacht voor de leeftijd van jouw kind/jouw leeftijd). We denken ook over een lijst met boeken over hoogbegaafdheid en onderwerpen die ook interessant kunnen zijn voor kinderen en tieners, en een-

zelfde categorie voor (jong) volwassenen.

Lezen

Waarschijnlijk is voor veel mensen wel herkenbaar dat de meeste hoogbegaafde kinderen niet volgens de gebaande paden leren lezen. Ook uit de reacties op de oproep in 2015 bleek dat. De meeste hoogbegaafde kinderen zijn al met (leren) lezen bezig voordat ze naar groep 3 gaan. Ze raken gefascineerd door letters, door boeken, houden van verhalen, zijn dol op voorlezen.

Uit de reacties bleek ook dat er vaak problemen rondom lezen ontstaan. Kinderen raken gedesillusioneerd als ze in groep 3 terecht komen. Het tempo is daar traag en vaak kennen ze al veel letters en woorden, of kunnen ze al lezen.

Helaas is ook de manier waarop kinderen leren lezen op school vaak niet geschikt voor hoogbegaafde kinderen.

Lezen met de stopwatch, estafettelezen en woordenlijsten kunnen zorgen voor frustratie en problemen. Kinderen kunnen zelfs een hekel aan lezen krijgen.

Eigen ervaring

Dat is bijvoorbeeld ook de ervaring met mijn eigen zoon. Hij was gek op boeken. Lezen leerde je in groep 3 en na daar aanvankelijk op te willen wachten, begon hij zichzelf toch maar te leren lezen toen dat toch wel lang bleek te duren. In hoog tempo leerde hij lezen. Toen hij toch mocht versnellen naar groep 3 was hij daar eerst heel blij mee. Hij versnelde na de herfstvakantie en haalde in rap tempo de lesstof in. Toen hij bij was, begon de ellende. Hij ontwikkelde zich niet verder. Waar hij eerst nog zelf 'middelpuntvliedende kracht' kon oplepelen in een boek over het heelal, kon hij ineens de meest eenvoudige dingen niet goed meer lezen. 'Hulp' werd geboden met bijvoorbeeld estafettelezen en

de problemen werden groter en groter. Het ergste was dat hij een hekel kreeg aan lezen. Hij las op school omdat hij moest en thuis las hij alleen nog maar Donald Ducks. Gelukkig maar, anders zou het zelf lezen helemaal zijn gestopt. Eind groep 4 werd geconstateerd dat hij net aan op AVI 2-niveau las. De frustraties waren op meerdere manieren op deze school opgelopen en we zijn naar een andere school gegaan. Daar zat een zomervakantie tussen. Toen hij aan het begin van het nieuwe schooljaar weer werd getest, bleek hij in AVI 5 te zitten. Toen we in dat jaar in mei verhuisden en hij op een school terecht kwam waar het, in ieder geval aanvankelijk, beter met hem ging, zat hij in no-time in AVI 9. De hekel aan lezen bleef helaas. We wisten inmiddels ook dat al die ellende met lezen werd veroorzaakt doordat het leesonderwijs niet bij zijn behoeften als beelddenker en hoogbegaafde aansloot.

Gelukkig kwam hij op een gegeven moment echt beter op zijn plekje terecht. Na de versnelling op deze school kreeg hij een vriend die 'Deltora' van Emily Rodda las. Deze serie sloeg aan bij mijn zoon, hij was toen 10. Mijn zoon bleek dol te zijn op het genre fantasy, en dan vooral de high fantasy, ook wel epische fantasy genoemd. Dit speelde zich een poos geleden al af en toen had je helaas nog niet veel kinderboeken in dat genre. Hij is toen doorgegaan met het lezen van boeken voor volwassen in dit genre zoals de boeken van David Eddings. En hij is blijven lezen.

Op het VO werd een spellingsachterstand van negen maanden geconstateerd, te weinig toen om in aanmerking te komen voor zelfs maar een onderzoek naar dyslexie. Het lezen zelf ging echter goed en dat kwam doordat hij zoveel las. Toen hij, na aanvankelijk moeite te hebben gehad met het leren

Foto:
Gaelle Marcel
- Unsplash

Over lezen en boeken

van Engels wederom door de vorm van het onderwijs, zelf begon te lezen in het Engels vanaf halverwege de tweede klas omdat hij het fantasy-genre in het Nederlands wel zo'n beetje had gehad en er in het Engels nog veel fantasy te lezen was, werd hij heel goed in Engels. Daar heeft hij nu heel veel plezier van bij zijn studie, zijn (online) contacten door Europa en natuurlijk het nog meer lezen in het Engels. (High) fantasy is erg populair inmiddels en er verschijnen veel boeken, series en films in dit genre. Van lezen in het Engels van Engelstalige auteurs zeggen mijn beide kinderen dat je zo precies kan lezen wat de auteur heeft bedoeld.

Mijn dochter had zo haar eigen, heel andere uitdagingen in het (leren) lezen. Dat is voor een andere keer maar een waarschijnlijk herkenbaar probleem was dat haar belangstelling voor onderwerpen niet aansloot bij het niveau van lezen dat ze aan-

kon. Zo was ze bijvoorbeeld een periode te jong voor onderwerpen als verliefd worden en beginnende relaties terwijl ze wel snakte naar het niveau waarop die boeken werden geschreven.

Leren lezen

Dit verhaal illustreert hoe één en ander kan lopen als je niet binnen de huidige onderwijsvormen past. Uit de oproep in 2015 bleek natuurlijk dat wij niet de enige waren met een apart verhaal wat lezen betreft. We zouden graag weer jullie verhalen over jullie ervaringen lezen. Ook is het leuk als kinderen en jongeren hier zelf over vertellen. Dat zouden we kunnen verwerken in de volgende editie(s) van Signaal en op de website.

Inmiddels is er ook weer het één en ander veranderd in het leesonderwijs. We zoeken mensen die hierover willen vertellen, vanuit hun ervaring, of vanuit hun beroep. Ook zijn we op zoek

naar mensen die iets over andere leermethoden zoals 'ik leer anders' willen vertellen. En dan zijn er natuurlijk uitdagingen die het (leren) lezen nog lastiger kunnen maken. We roepen dan ook mensen op die hiermee te maken hebben of er veel van af weten.

Kortom

We zoeken bijdragen in de vorm van ervaringsverhalen en artikelen over alles wat met lezen en leren lezen te maken heeft. En we zoeken boektitels (met je eventuele commentaar erbij) van leesboeken voor kinderen in diverse leeftijdscategorieën en genres, en boeken voor en over hoogbegaafde kinderen, jongeren en (jong)volwassenen.

Heb je een bijdrage voor ons stuur dat naar signaal.redactie@pharosnl.nu. We kijken uit naar jullie reacties!

Ginny de Jong